

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 25ης Φεβρουαρίου 2021*

«Προδικαστική παραπομπή – Ανταγωνισμός – Άρθρο 102 ΣΛΕΕ – Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης – Κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των εθνικών αρχών ανταγωνισμού – Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 – Άρθρο 11, παράγραφος 6 – Απώλεια της αρμοδιότητας των εθνικών αρχών ανταγωνισμού – Αρχή *ne bis in idem* – Άρθρο 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Στην υπόθεση C-857/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Najvyšší súd Slovenskej republiky (Ανώτατο Δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας) με απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2019 η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Νοεμβρίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

Slovak Telekom a.s.

κατά

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. Wahl, πρόεδρο τμήματος, A. Prechal (εισηγήτρια), πρόεδρο του τρίτου τμήματος, και J. Passer, δικαστή,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Slovak Telekom a.s., εκπροσωπούμενη από τον J. Hajdúch, advokát,
- η Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, εκπροσωπούμενη από τον T. Menyhart,
- η Σλοβακική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την B. Riczioná,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σλοβακική.

- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Fiorentino, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Farley και R. Lindenthal καθώς και από την L Wildpranger,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101 και 102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), καθώς και του άρθρου 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Slovak Telekom a.s. (στο εξής: ST) και της Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (αντιμονοπωλιακής υπηρεσίας της Σλοβακικής Δημοκρατίας) (στο εξής: σλοβακική αρχή ανταγωνισμού) σχετικά με τη νομιμότητα απόφασης με την οποία επιβλήθηκε στην ST πρόστιμο λόγω κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης της, κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, καθόσον τα τιμολόγια που εφάρμοσε σε αγορές λιανικών υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών και στην αγορά χονδρικής διασύνδεσης επέφεραν συμπίεση των περιθωρίων κέρδους.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 1/2003

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 6, 8 και 17 του κανονισμού 1/2003 αναφέρουν τα ακόλουθα:
 - «(6) Για να διασφαλισθεί η αποτελεσματική εφαρμογή [της νομοθεσίας ανταγωνισμού της Ένωσης], είναι σκόπιμο όπως οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού αποκτήσουν πιο στενή σχέση με την εφαρμογή της. Προς τούτο, οι εν λόγω αρχές θα πρέπει να έχουν την εξουσία να εφαρμόζουν τη [νομοθεσία της Ένωσης].
 - [...]
 - (8) Για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή των [κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης] και η ορθή λειτουργία των μηχανισμών συνεργασίας που περιλαμβάνει ο παρών κανονισμός, είναι απαραίτητο να υποχρεωθούν οι αρχές ανταγωνισμού και τα δικαστήρια των κρατών μελών, οσάκις εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες και πρακτικές που ενδέχεται να επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών, να εφαρμόζουν επίσης και τα άρθρα [101 και 102 ΣΛΕΕ] [...]
 - [...]

(17) Τόσο για να διασφαλισθεί η συνεπής εφαρμογή της νομοθεσίας ανταγωνισμού όσο και για να επιτευχθεί η κατά το δυνατόν καλύτερη διαχείριση του δικτύου, επιβάλλεται να διατηρηθεί σε ισχύ ο κανόνας σύμφωνα με τον οποίον οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών παύουν αυτοδικαίως να είναι αρμόδιες αφ' ης στιγμής η Επιτροπή κινήσει η ίδια διαδικασία για συγκεκριμένη υπόθεση. Όταν αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους έχει επιληφθεί ήδη μιας υποθέσεως και η Επιτροπή σκοπεύει να κινήσει διαδικασία, θα πρέπει να προσπαθεί να προβεί στην ενέργεια αυτή το συντομότερο δυνατόν. Πριν από την έναρξη της διαδικασίας η Επιτροπή θα πρέπει να διαβουλευέται με την επιληφθείσα εθνική αρχή.»

4 Το άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 6, του κανονισμού 1/2003 προβλέπει τα εξής:

«1. Η Επιτροπή και οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών συνεργάζονται στενά για την εφαρμογή της [νομοθεσίας ανταγωνισμού της Ένωσης].

[...]

6. Η κίνηση διαδικασίας με σκοπό την έκδοση απόφασης κατ' εφαρμογή του κεφαλαίου III από την Επιτροπή συνεπάγεται την απώλεια από τις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών της αρμοδιότητάς τους να εφαρμόζουν τα άρθρα [101 και 102 ΣΛΕΕ]. Εάν η αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους έχει ήδη επιληφθεί μιας υπόθεσης, η Επιτροπή κινεί διαδικασία μόνον κατόπιν διαβούλευσης με αυτή την εθνική αρχή ανταγωνισμού.»

5 Κατά το άρθρο 35, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού 1/2003:

«3. Τα αποτελέσματα του άρθρου 11 παράγραφος 6 εφαρμόζονται στις αρχές που ορίζουν τα κράτη μέλη, περιλαμβανομένων των δικαστηρίων που ασκούν καθήκοντα σχετικά με την προπαρασκευή και την έκδοση τύπων αποφάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 5. Τα αποτελέσματα του άρθρου 11 παράγραφος 6 δεν εκτείνονται στα δικαστήρια εφόσον αυτά ενεργούν ως [όργανα που επιλαμβάνονται των προσφυγών] σε σχέση με τους τύπους αποφάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 5.

4. Παρά την παράγραφο 3, όταν στα κράτη μέλη, για την έκδοση ορισμένων τύπων αποφάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 5, μια αρχή προσφεύγει σε δικαστική αρχή που είναι ανεξάρτητη και διάφορη της διωκτικής αρχής και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρούσας παραγράφου, τα αποτελέσματα του άρθρου 11, παράγραφος 6, εφαρμόζονται μόνο στη συγκεκριμένη διωκτική αρχή, η οποία αποσύρει την αίτησή της προς τη δικαστική αρχή μόλις κινήσει διαδικασία η Επιτροπή, με αυτή δε την απόσυρση λήγει πράγματι η εθνική διαδικασία.»

Ο κανονισμός 773/2004

6 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 773/2004 της Επιτροπής, της 7ης Απριλίου 2004, σχετικά με τη διεξαγωγή από την Επιτροπή των διαδικασιών δυνάμει των άρθρων [101 και 102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2004, L 123, σ. 18), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 622/2008 της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 2008 (ΕΕ 2008, L 171, σ. 3) (στο εξής: κανονισμός 773/2004), ορίζει τα εξής:

«Η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει ανά πάσα στιγμή την κίνηση διαδικασίας ενόψει της έκδοσης απόφασης δυνάμει του κεφαλαίου III του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, αλλά όχι αργότερα από την ημερομηνία κατά την οποία καταρτίζει την προκαταρκτική εκτίμηση, όπως προβλέπεται στο άρθρο 9

παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού, ή [κοινοποιεί] τις αιτιάσεις, ή [ζητεί] από τα μέρη να εκφράσουν το ενδιαφέρον τους να συμμετάσχουν σε συζητήσεις διευθέτησης διαφορών ή από την ημερομηνία δημοσίευσης της ανακοίνωσης δυνάμει του άρθρου 27 παράγραφος 4 του ίδιου κανονισμού, με υπερισχύουσα την πρώτη χρονολογικά ημερομηνία.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 7 Στις 26 Σεπτεμβρίου 2005 η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού κίνησε κατά της ST διαδικασία του άρθρου 102 ΣΛΕΕ λόγω κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης. Η κίνηση της διαδικασίας αυτής κοινοποιήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στις λοιπές αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών τον Οκτώβριο του 2005. Τον Οκτώβριο του 2007 η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού υπέβαλε στην Επιτροπή σχέδιο απόφασης με το οποίο έκρινε ότι η ST είχε καταχραστεί τη δεσπόζουσα θέση της.
- 8 Στις 21 Δεκεμβρίου 2007 η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού εξέδωσε απόφαση με την οποία διαπίστωσε ότι η ST είχε καταχραστεί τη δεσπόζουσα θέση της.
- 9 Στις 13 Ιουνίου 2008 η Επιτροπή απηύθυνε αιτήσεις παροχής πληροφοριών σε ανταγωνιστές της ST σχετικά με ορισμένες εμπορικές πρακτικές της εταιρίας αυτής.
- 10 Από τις 13 έως τις 15 Ιανουαρίου 2009, η Επιτροπή διενήργησε αιφνίδιο έλεγχο στους χώρους της ST σε συνεργασία με τη σλοβακική αρχή ανταγωνισμού.
- 11 Στις 8 Απριλίου 2009 η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει διαδικασία κατά της ST, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003 και του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 773/2004 (στο εξής: απόφαση της Επιτροπής της 8ης Απριλίου 2009). Η Επιτροπή διευκρινίζει, με την απόφαση αυτή, ότι η επίμαχη διαδικασία αφορά, μεταξύ άλλων, ενδεχόμενες περιπτώσεις άρνησης της ST να παράσχει αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους της και σε άλλες υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης καθώς και πρακτική συμπίεσης των περιθωρίων κέρδους όσον αφορά τη χονδρική πρόσβαση στον τοπικό βρόχο, άλλες υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης και υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης στη Σλοβακία.
- 12 Στις 9 Απριλίου 2009 το Rada Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (συμβούλιο της αντιμονοπωλιακής υπηρεσίας της Σλοβακικής Δημοκρατίας) τροποποίησε την απόφαση της σλοβακικής αρχής ανταγωνισμού της 21ης Δεκεμβρίου 2007 (στο εξής: απόφαση της 9ης Απριλίου 2009). Με την απόφαση αυτή, το ως άνω συμβούλιο επέβαλε στην ST πρόστιμο ύψους 525 800 000 σλοβακικών κορωνών (SKK) (17 453 362,54 ευρώ), για τον λόγο ότι η ST καταχράστηκε τη δεσπόζουσα θέση της υιοθετώντας στρατηγική συμπίεσης των περιθωρίων κέρδους της μεταξύ των τιμών των λιανικών υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών και των τιμών της χονδρικής διασύνδεσης. Το εν λόγω συμβούλιο εκτιμά ότι οι παραβάσεις αυτές διαπράχθηκαν, όσον αφορά τις επίμαχες λιανικές υπηρεσίες, κατά τη διάρκεια διαφόρων περιόδων, με την πιο μακροχρόνια από αυτές να εκτείνεται από την 1η Μαΐου 2001 έως τις 9 Απριλίου 2009, ημερομηνία έκδοσης της απόφασής της.
- 13 Η ST προσέφυγε κατά της απόφασης της 9ης Απριλίου 2009 ενώπιον του Krajský súd v Bratislave (περιφερειακού δικαστηρίου Μπρατισλάβας, Σλοβακική Δημοκρατία), το οποίο αποφάνθηκε, μεταξύ άλλων, ότι αρμόδια αρχή για την έκδοση της εν λόγω απόφασης ήταν η Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky (υπηρεσία τηλεπικοινωνιών της Σλοβακικής Δημοκρατίας) και όχι η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού. Με απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2012,

το Krajský súd v Bratislave (περιφερειακό δικαστήριο Μπρατισλάβας) ακύρωσε την απόφαση της 9ης Απριλίου 2009. Η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού άσκησε αναίρεση ενώπιον του Najvyšší súd Slovenskej republiky (Ανωτάτου Δικαστηρίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας). Με διάταξη της 11ης Φεβρουαρίου 2014, το αιτούν δικαστήριο αναίρεσε την απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2012 του Krajský súd v Bratislave (περιφερειακού δικαστηρίου Μπρατισλάβας) και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του τελευταίου αυτού δικαστηρίου.

- 14 Στις 7 Μαΐου 2012 η Επιτροπή εξέδωσε και απέστειλε στην ST ανακοίνωση των αιτιάσεων.
- 15 Στις 15 Οκτωβρίου 2014 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2014) 7465 τελικό, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ και του άρθρου 54 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση AT.39523 – Slovak Telekom). Με την απόφαση C(2014) 7465 τελικό, η Επιτροπή έκρινε ότι, από τις 12 Αυγούστου 2005 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2010, η επιχείρηση την οποία απάρτιζαν οι Deutsche Telekom AG και ST είχε διαπράξει ενιαία και διαρκή παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, συνιστάμενη, κατ' ουσίαν, σε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους και στην υιοθέτηση στρατηγικής με αντικείμενο την άρνηση παροχής πρόσβασης στους τοπικούς βρόχους της.
- 16 Στις 21 Ιουνίου 2017, κατόπιν της διάταξης περί αναπομπής της 11ης Φεβρουαρίου 2014, το Krajský súd v Bratislave (περιφερειακό δικαστήριο Μπρατισλάβας) εξέδωσε δεύτερη απόφαση με την οποία απέρριψε την προσφυγή της ST. Η ST άσκησε αναίρεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.
- 17 Το δικαστήριο αυτό κάλεσε την ST και τη σλοβακική αρχή ανταγωνισμού να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την τήρηση της αρχής *ne bis in idem*, δεδομένου ότι τόσο η εν λόγω αρχή όσο και η Επιτροπή επέβαλαν πρόστιμα στην ST για κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης συνιστάμενη σε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους για την περίοδο από τις 12 Αυγούστου 2005 έως τις 21 Δεκεμβρίου 2007.
- 18 Από τις παρατηρήσεις αυτές προέκυψε ότι υπήρχε διάσταση απόψεων μεταξύ της ST και της σλοβακικής αρχής ανταγωνισμού ως προς την ύπαρξη παραβίασης της αρχής *ne bis in idem*, ως προς ζήτημα αν το Najvyšší súd Slovenskej republiky (Ανώτατο Δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας) δεν συμμερίστηκε την άποψη ότι, με τις αντίστοιχες αποφάσεις τους, η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού και η Επιτροπή εξέτασαν διαφορετικά προϊόντα, καθώς και ως προς το ζήτημα αν το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι η επίμαχη υπόθεση διέφερε από εκείνη επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Απριλίου 2019, *Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie* (C-617/17, EU:C:2019:283).
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Najvyšší súd Slovenskej republiky (Ανώτατο Δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
 - «1) Έχει η φράση “συνεπάγεται την απώλεια από τις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών της αρμοδιότητάς τους να εφαρμόζουν τα άρθρα [101 και 102 ΣΛΕΕ”, που περιλαμβάνεται στο άρθρο 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003,] την έννοια ότι οι αρχές των κρατών μελών χάνουν την εξουσία εφαρμογής των άρθρων [101 και 102 ΣΛΕΕ];

- 2) Εμπίπτει στο άρθρο 50 (Δικαίωμα του προσώπου να μη δικάζεται και να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη) του [Χάρτη] και η περίπτωση διοικητικών παραβάσεων υπό μορφή κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης κατά την έννοια του άρθρου 102 [ΣΛΕΕ], για τις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις τόσο από την Επιτροπή όσο και από την αρχή κράτους μέλους, χωριστά και ανεξάρτητα, στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων τους δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού [1/2003];»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 20 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003 έχει την έννοια ότι οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών παύουν να είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ αφ' ης στιγμής η Επιτροπή κινήσει διαδικασία για την έκδοση απόφασης με την οποία διαπιστώνεται παράβαση των διατάξεων αυτών.
- 21 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί της κανονιστικής ρύθμισης της οποίας η διάταξη αυτή αποτελεί μέρος (απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2019, Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland κ.λπ., C-197/18, EU:C:2019:824, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 22 Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003, οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών παύουν να είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ αφ' ης στιγμής η Επιτροπή κινήσει διαδικασία προκειμένου να εκδώσει μια από τις αποφάσεις που προσδιορίζονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του κανονισμού αυτού και οι οποίες έχουν ως σκοπό να διαπιστωθεί η παράβαση των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ, να υποχρεωθούν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να θέσουν τέλος στις εν λόγω παραβάσεις, να διαταχθούν προσωρινά μέτρα κατόπιν της εκ πρώτης όψεως διαπίστωσης τέτοιων παραβάσεων, να καταστούν υποχρεωτικές οι δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις ή να διαπιστωθεί ότι τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ δεν έχουν εφαρμογή.
- 23 Κατά το άρθρο 35 του κανονισμού 1/2003, ο όρος «αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003 παραπέμπει στις οριζόμενες από τα κράτη μέλη διοικητικές ή δικαστικές αρχές οι οποίες προπαρασκευάζουν και εκδίδουν αποφάσεις που θέτουν σε εφαρμογή τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ και διατάσσουν την παύση παράβασης ή τη λήψη προσωρινών μέτρων, δέχονται την ανάληψη υποχρεώσεων ή επιβάλλουν πρόστιμα, χρηματικές ποινές ή κάθε άλλη κύρωση προβλεπόμενη από την εθνική τους νομοθεσία.
- 24 Εντούτοις, η προβλεπόμενη στο άρθρο 11, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003 απώλεια αρμοδιότητας δεν ισχύει για τα δικαστήρια των κρατών μελών εφόσον αυτά αποφαινόμενα ως όργανα που επιλαμβάνονται των προσφυγών κατά των εν λόγω αποφάσεων. Αντιθέτως, έχει εφαρμογή στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, δυνάμει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, μια αρχή προσφεύγει σε δικαστική αρχή ανεξάρτητη από τη διωκτική αρχή. Σε μια τέτοια περίπτωση και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 11, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003, η εν λόγω αρχή οφείλει να αποσύρει την αίτησή της προς τη δικαστική αρχή και να περατώσει την εθνική διαδικασία.

- 25 Η δε φράση «κίνηση διαδικασίας [...] από την Επιτροπή» που περιλαμβάνεται στο άρθρο 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003, δεν ορίζεται ούτε στον κανονισμό αυτόν ούτε στον κανονισμό 773/2004.
- 26 Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει κρίνει, όσον αφορά την έννοια της «κίνησης διαδικασίας» κατά το άρθρο 9 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [101 και 102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), τον οποίο διαδέχθηκε ο κανονισμός 1/2003, ότι η έννοια αυτή αφορά πράξη άσκησης εξουσίας από την πλευρά της Επιτροπής η οποία εκφράζει τη βούλησή της να εκδώσει απόφαση βάσει του πρώτου από τους κανονισμούς αυτούς (πρβλ. απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 1973, Brasserie de Haecht, 48/72, EU:C:1973:11, σκέψη 16).
- 27 Κατ' αναλογία προς την έννοια αυτή, η έκφραση «κίνηση διαδικασίας [...] από την Επιτροπή», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003, έχει την έννοια ότι αφορά, από τυπικής απόψεως, πράξη της Επιτροπής με την οποία αυτή γνωστοποιεί σε επιχείρηση την πρόθεσή της να κινήσει διαδικασία προκειμένου να εκδώσει μία από τις αποφάσεις που προβλέπονται στο κεφάλαιο III του κανονισμού αυτού. Η πράξη αυτή πρέπει να εκδοθεί εντός της προθεσμίας του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 773/2004.
- 28 Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η φράση «κίνηση διαδικασίας από την Επιτροπή» οριοθετεί, από ουσιαστικής απόψεως, την έκταση της απώλειας της αρμοδιότητας των αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών υπέρ της Επιτροπής. Πράγματι, έχει κριθεί ότι η κατά το άρθρο 11, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003 απώλεια αρμοδιότητας αφορά τα πραγματικά περιστατικά που αποτελούν αντικείμενο της διαδικασίας την οποία κίνησε η Επιτροπή (πρβλ. διάταξη της 29ης Ιανουαρίου 2020, Silgan Closures και Silgan Holdings κατά Επιτροπής, C-418/19 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:43, σκέψεις 73 και 75).
- 29 Επομένως, η πράξη με την οποία η Επιτροπή γνωστοποιεί σε επιχείρηση την πρόθεσή της να κινήσει διαδικασία προκειμένου να εκδώσει μία από τις αποφάσεις που προβλέπονται στο κεφάλαιο III του κανονισμού αυτού πρέπει να προσδιορίζει επακριβώς τις παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ οι οποίες φέρονται ως διαπραχθείσες από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, κατά τη διάρκεια μίας ή περισσότερων περιόδων σε μία ή περισσότερες αγορές προϊόντων και μία ή περισσότερες γεωγραφικές αγορές, και τις οποίες αφορά η πράξη αυτή.
- 30 Επομένως, όταν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003, η Επιτροπή κινεί διαδικασία κατά μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων λόγω προβαλλόμενης παράβασης των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ, οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών παύουν να είναι αρμόδιες για τη δίωξη των ίδιων επιχειρήσεων για τις ίδιες φερόμενες ως αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορές, οι οποίες έλαβαν χώρα στην ίδια ή στις ίδιες αγορές προϊόντων και γεωγραφικές αγορές κατά τη διάρκεια της ίδιας ή των ίδιων χρονικών περιόδων.
- 31 Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003 ενισχύεται από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή. Πράγματι, η εν λόγω διάταξη εμπίπτει στο κεφάλαιο IV του κανονισμού αυτού, το οποίο αφορά τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών. Στο ως άνω κεφάλαιο, το άρθρο 11, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι η Επιτροπή και οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών συνεργάζονται στενά για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης. Προς επίτευξη αυτού ακριβώς του σκοπού, το άρθρο 11, παράγραφος 6, του ίδιου κανονισμού προβλέπει όχι μόνον ότι η κίνηση διαδικασίας από την Επιτροπή για την έκδοση

απόφασης κατ' εφαρμογήν του κεφαλαίου III του κανονισμού 1/2003 συνεπάγεται την απώλεια της αρμοδιότητας των αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών να εφαρμόζουν τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ, αλλά και ότι, εάν η αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους έχει ήδη επιληφθεί μιας υπόθεσης, η Επιτροπή κινεί διαδικασία μόνον κατόπιν διαβούλευσης με αυτή την εθνική αρχή ανταγωνισμού.

- 32 Τέλος, η εν λόγω ερμηνεία του άρθρου 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003 επιρρωννύεται από τον σκοπό που επιδιώκει ο κανονισμός αυτός. Πράγματι, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 6 και 8, ο εν λόγω κανονισμός αποσκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης, παρέχοντας στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών την εξουσία να εφαρμόζουν το δίκαιο αυτό παράλληλα με την Επιτροπή. Εντούτοις, η παράλληλη εφαρμογή των κανόνων αυτών πρέπει επίσης να γίνεται κατά τρόπο συνεπή, διασφαλιζόμενης της κατά το δυνατόν καλύτερης διαχείρισης του δικτύου των επιφορτισμένων με την εφαρμογή των κανόνων αυτών δημοσίων αρχών. Όπως αναφέρει η αιτιολογική σκέψη 17 του ίδιου κανονισμού, ακριβώς για να διασφαλιστούν οι τελευταίοι αυτοί σκοποί προβλέπεται η απώλεια της αρμοδιότητας των εθνικών αρχών ανταγωνισμού υπέρ της Επιτροπής, όταν αυτή κινεί διαδικασία. Εκτός αυτού, η παράλληλη εφαρμογή των εν λόγω κανόνων δεν μπορεί να επιβαρύνει οικονομικά για τις επιχειρήσεις. Η απώλεια της αρμοδιότητας των εθνικών αρχών ανταγωνισμού παρέχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να προφυλάσσονται από παράλληλες διώξεις εκ μέρους των αρχών αυτών και της Επιτροπής (πρβλ. απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM κατά Επιτροπής, 60/81, EU:C:1981:264, σκέψη 18, καθώς και διάταξη της 29ης Ιανουαρίου 2020, Silgan Closures και Silgan Holdings κατά Επιτροπής, C-418/19 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:43, σκέψη 73).
- 33 Επομένως, εν προκειμένω, εφόσον η διαδικασία που κίνησε η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού στις 26 Σεπτεμβρίου 2005 κατά της ST κινήθηκε από αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους, κατά την έννοια του άρθρου 35 του κανονισμού 1/2003, η απόφαση της Επιτροπής της 8ης Απριλίου 2009 να κινήσει διαδικασία κατά της ST, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 773/2004, είχε ως συνέπεια την κατ' άρθρο 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003 απώλεια της αρμοδιότητας της εν λόγω αρχής να εφαρμόσει το άρθρο 102 ΣΛΕΕ μόνον εφόσον η απόφαση αυτή αφορούσε τις ίδιες αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές για τις οποίες φέρεται να ευθύνεται η ST, στην ίδια ή στις ίδιες αγορές προϊόντων και στην ίδια ή στις ίδιες γεωγραφικές αγορές κατά τη διάρκεια της ίδιας ή των ίδιων χρονικών περιόδων, με τις πρακτικές που αποτελούν ήδη αντικείμενο της διαδικασίας ενώπιον της αρχής αυτής.
- 34 Προκειμένου να κριθεί αν τούτο ισχύει, πρέπει να υπομνησθεί ότι, ενώ η ερμηνεία του περιεχομένου της απόφασης της Επιτροπής της 8ης Απριλίου 2009 απόκειται στο Δικαστήριο (πρβλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Western Sahara Campaign UK, C-266/16, EU:C:2018:118, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει το περιεχόμενο απόφασης εθνικής αρχής ανταγωνισμού όπως αυτή κατά της οποίας βάλλει η αναιρεσείουσα της κύριας δίκης. Εντούτοις, το Δικαστήριο, όταν καλείται στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης προδικαστικής αποφάσεως να δώσει στο εθνικό δικαστήριο χρήσιμες απαντήσεις, είναι αρμόδιο να παράσχει, με βάση τη δικογραφία της υπόθεσης της κύριας δίκης και τις γραπτές και προφορικές παρατηρήσεις που του έχουν υποβληθεί, τα στοιχεία που θα δώσουν στο εθνικό δικαστήριο τη δυνατότητα να αποφανθεί επί της συγκεκριμένης διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί [πρβλ. απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2020, YS (Επαγγελματικές συντάξεις στελεχών επιχειρήσεων), C-223/19, EU:C:2020:753, σκέψη 58].

- 35 Όπως προκύπτει από την απόφαση της Επιτροπής της 8ης Απριλίου 2009, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία κατά της ST για προβαλλόμενες καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης στην αγορά υπηρεσιών χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης, όπως είναι η παροχή χονδρικής πρόσβασης στον αδεσμοποίητο τοπικό βρόχο. Με την απόφαση αυτή η Επιτροπή επισήμανε, ειδικότερα, ότι οι φερόμενες ως καταχρηστικές πρακτικές που έπρεπε να εξετασθούν αφορούσαν συμπίεσεις περιθωρίων κέρδους ως προς τη χονδρική πρόσβαση στον αδεσμοποίητο τοπικό βρόχο και σε άλλες υπηρεσίες ευρυζωνικής πρόσβασης και τις αντίστοιχες προς αυτές λιανικές υπηρεσίες στη Σλοβακία.
- 36 Αντιθέτως, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η διαδικασία ενώπιον της σλοβακικής αρχής ανταγωνισμού αφορούσε προβαλλόμενες καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους της ST στις αγορές χονδρικής και λιανικής των τηλεφωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πρόσβασης στο Διαδίκτυο με χαμηλή ταχύτητα μέσω τηλεφωνικής κλήσης.
- 37 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, και υπό την επιφύλαξη της σχετικής επαλήθευσης από το αιτούν δικαστήριο, προκύπτει ότι οι διαδικασίες που διεξήγαγαν η Επιτροπή και η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού κατά της ST είχαν ως αντικείμενο προβαλλόμενες καταχρήσεις της δεσπόζουσας θέσης της ST σε διαφορετικές αγορές προϊόντων.
- 38 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003 έχει την έννοια ότι οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών παύουν να είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ αφ' ης στιγμής η Επιτροπή κινήσει διαδικασία για την έκδοση απόφασης με την οποία διαπιστώνεται παράβαση των διατάξεων αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι η τυπική αυτή πράξη αφορά τις ίδιες παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ, οι οποίες φέρονται ως διαπραχθείσες από την ίδια ή τις ίδιες επιχειρήσεις στην ίδια ή στις ίδιες αγορές προϊόντων και στην ίδια ή στις ίδιες γεωγραφικές αγορές, κατά τη διάρκεια της ίδιας ή των ίδιων χρονικών περιόδων, με τις παραβάσεις που αποτελούν αντικείμενο της διαδικασίας ή των διαδικασιών που έχουν προηγουμένως κινηθεί από τις εν λόγω αρχές.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 39 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η αρχή *ne bis in idem*, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 50 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται σε παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, όπως η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης κατά το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, εφόσον για τις παραβάσεις αυτές επιβάλλονται κυρώσεις, χωριστά και ανεξάρτητα, από την Επιτροπή και από αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003.
- 40 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αρχή *ne bis in idem* συνιστά θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, EU:C:2002:582, σκέψη 59). Η αρχή αυτή κατοχυρώνεται επίσης στο άρθρο 50 του Χάρτη όσον αφορά τις δίωξεις και τις κυρώσεις ποινικού χαρακτήρα.

- 41 Όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η αρχή *ne bis in idem* πρέπει να τηρείται στο πλαίσιο των διαδικασιών επιβολής προστίμων στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού. Επομένως, η εν λόγω αρχή απαγορεύει την εκ νέου καταδίκη επιχείρησης ή άσκηση δίωξης κατ' αυτής για αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά, σε σχέση με την οποία είτε της έχει ήδη επιβληθεί κύρωση είτε κρίθηκε ότι δεν έχει ευθύνη με προγενέστερη απόφαση η οποία έχει πλέον καταστεί απρόσβλητη (απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2012, *Toshiba Corporation* κ.λπ., C-17/10, EU:C:2012:72, σκέψη 94 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 42 Επομένως, η εφαρμογή της αρχής *ne bis in idem* στο πλαίσιο των διαδικασιών που διέπονται από το δίκαιο του ανταγωνισμού εξαρτάται από μια διττή προϋπόθεση, ήτοι, αφενός, να υπάρχει προηγούμενη απρόσβλητη απόφαση (όρος «bis») και, αφετέρου, η προηγούμενη απόφαση και οι μεταγενέστερες διώξεις ή αποφάσεις να αφορούν την ίδια αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά (προϋπόθεση «idem»).
- 43 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, η πλήρωση της προϋπόθεσης «idem» εξαρτάται, με τη σειρά της, από την τριπλή προϋπόθεση της ταυτότητας των πραγματικών περιστατικών, της ταυτότητας του παραβάτη και της ταυτότητας του προστατευόμενου εννόμου συμφέροντος (πρβλ. απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2012, *Toshiba Corporation* κ.λπ., C-17/10, EU:C:2012:72, σκέψη 97). Επομένως, η αρχή *ne bis in idem* απαγορεύει την επιβολή πλειόνων κυρώσεων στο ίδιο πρόσωπο για την ίδια παράνομη συμπεριφορά προς προστασία του ιδίου εννόμου αγαθού (απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2004, *Aalborg Portland* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, EU:C:2004:6, σκέψη 338).
- 44 Ωστόσο, εν προκειμένω, η αρχή *ne bis in idem* δεν έχει εφαρμογή.
- 45 Πράγματι, εφόσον, όπως προκύπτει από τη σκέψη 37 της παρούσας απόφασης, οι διαδικασίες που διεξήγαγαν η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού και η Επιτροπή, καθώς και οι αποφάσεις που εκδόθηκαν κατόπιν των διαδικασιών αυτών, αφορούν αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές σε διαφορετικές αγορές προϊόντων, η αρχή *ne bis in idem* δεν έχει εφαρμογή, δεδομένου ότι δεν πληρούνται η επιμέρους προϋπόθεση της ταυτότητας των πραγματικών περιστατικών και, κατά συνέπεια, ελλείπει η προϋπόθεση «idem».
- 46 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, με την απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2014, η Επιτροπή διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους της ST συνιστάμενη σε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους στη αγορά χονδρικής για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο και στη μαζική αγορά λιανικής για τις σταθερές ευρυζωνικές υπηρεσίες στη Σλοβακία, ενώ, υπό την επιφύλαξη της σχετικής επαλήθευσης από το αιτούν δικαστήριο, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού διαπίστωσε καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους της ST συνιστάμενες σε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους, αφενός, σε αγορές παροχής υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας και στην αγορά χονδρικής διασύνδεσης στις αγορές εκκίνησης και τερματισμού κλήσεων στο δημόσιο δίκτυο σε σταθερή θέση της ST και, αφετέρου, στην αγορά παροχής υπηρεσιών πρόσβασης στο Διαδίκτυο με χαμηλή ταχύτητα και στη σχετική αγορά χονδρικής διασύνδεσης, ήτοι την αγορά χονδρικής παροχής πρόσβασης με κλήση μέσω αναλογικής γραμμής και μέσω γραμμής ψηφιακού δικτύου ενοποιημένων υπηρεσιών διά μέσου του δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου σε σταθερή θέση της ST. Επομένως, προκύπτει ότι οι εν λόγω καταχρήσεις δεν αφορούν τις ίδιες αγορές προϊόντων.
- 47 Τούτου δοθέντος, αν από την επαλήθευση που πρέπει να διενεργήσει το αιτούν δικαστήριο προκύψει ότι η διαδικασία που κίνησε η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού και η απόφαση που εκδόθηκε κατά το πέρας της έχουν ως αντικείμενο τις ίδιες αντίθετες προς τον ανταγωνισμό

πρακτικές της ST, στις ίδιες αγορές προϊόντων και τις ίδιες γεωγραφικές αγορές κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, με τις πρακτικές τις οποίες αφορά η απόφαση της Επιτροπής και ότι, ως εκ τούτου, πληρούται η προϋπόθεση «idem», η αρχή ne bis in idem και πάλι δεν έχει εφαρμογή διότι δεν πληρούται η προϋπόθεση «bis». Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 30 της παρούσας απόφασης, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η σλοβακική αρχή ανταγωνισμού έπαυσε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003, να έχει την αρμοδιότητα να εφαρμόσει, εν προκειμένω, το άρθρο 102 ΣΛΕΕ.

48. Επομένως, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η αρχή ne bis in idem, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 50 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται σε παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, όπως η κατά το άρθρο 102 ΣΛΕΕ κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, και απαγορεύει την εκ νέου καταδίκη επιχείρησης ή άσκηση δίωξης κατ' αυτής για αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά σε σχέση με την οποία είτε της έχει ήδη επιβληθεί κύρωση είτε κρίθηκε ότι δεν έχει ευθύνη με προγενέστερη απόφαση η οποία έχει πλέον καταστεί απρόσβλητη. Αντιθέτως, η αρχή αυτή δεν έχει εφαρμογή όταν μια επιχείρηση διώκεται και υφίσταται κυρώσεις, χωριστά και ανεξάρτητα, από μια αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους και από την Επιτροπή, για παραβάσεις του άρθρου 102 ΣΛΕΕ που αφορούν διαφορετικές αγορές προϊόντων ή διαφορετικές γεωγραφικές αγορές, ή όταν μια αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους παύει να είναι αρμόδια, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003.

Επί των δικαστικών εξόδων

49. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101 και 102 ΣΛΕΕ], έχει την έννοια ότι οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών παύουν να είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ αφ' ης στιγμής η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κινήσει διαδικασία για την έκδοση απόφασης με την οποία διαπιστώνεται παράβαση των διατάξεων αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι η τυπική αυτή πράξη αφορά τις ίδιες παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ, οι οποίες φέρονται ως διαπραχθείσες από την ίδια ή τις ίδιες επιχειρήσεις στην ίδια ή στις ίδιες αγορές προϊόντων και στην ίδια ή στις ίδιες γεωγραφικές αγορές, κατά τη διάρκεια της ίδιας ή των ίδιων χρονικών περιόδων, με τις παραβάσεις που αποτελούν αντικείμενο της διαδικασίας ή των διαδικασιών που έχουν προηγουμένως κινήσει από τις εν λόγω αρχές.
- 2) Η αρχή ne bis in idem, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται σε παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, όπως η κατά το άρθρο 102 ΣΛΕΕ κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, και απαγορεύει την εκ νέου καταδίκη επιχείρησης ή άσκηση δίωξης κατ' αυτής για αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά σε σχέση με την οποία είτε της έχει ήδη επιβληθεί κύρωση είτε κρίθηκε ότι δεν έχει ευθύνη με προγενέστερη

απόφαση η οποία έχει πλέον καταστεί απρόσβλητη. Αντιθέτως, η αρχή αυτή δεν έχει εφαρμογή όταν μια επιχείρηση διώκεται και υφίσταται κυρώσεις, χωριστά και ανεξάρτητα, από μια αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για παραβάσεις του άρθρου 102 ΣΛΕΕ που αφορούν διαφορετικές αγορές προϊόντων ή διαφορετικές γεωγραφικές αγορές, ή όταν μια αρχή ανταγωνισμού κράτους μέλους παύει να είναι αρμόδια, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 1/2003.

(υπογραφές)